

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Speculativæ Scholasticis Prælectionibus Et Exercitiis Accommodatæ Libri IV

Haunold, Christoph

Ingolstadii, 1678

X. An Deus videat Futura in sua æternitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82733)

quod non solum fiant ea, quæ Deus vult fieri, sed quod fiant contingenter vel necessariò, quæ sic fieri vult.] Quibus Adversarius etiam potuisset adungere testimonium S. Anselmi in Concordia præscientiæ & prædestinationis c. 1. dicentis.

[Quoniam quod Deus vult, non potest non esse: si Deus vult Voluntatem humanam nullâ cogi vel prohiberi necessitate ad Volendum, tunc necesse est Voluntatem esse liberam, & esse quod vult.] Non enim sensus utriusque testimonij est iste, quod agens creatum agat liberè præcisè per hoc, quod Deus velit illud liberè agere; sicut è contra non agit necessariò præcisè per hoc, quod Deus velit illud necessariò agere: sed per hoc agit liberè, quatenus neq; à natura sua est determinatum ad producendum hunc solummodo effectum, sicut v. g. ignis est determinatus ad producendum ignem & calorem, neque à Deo per accidens prædeterminatur (sicut tamen Adversarius ait prædeterminari humanum arbitrium) per aliquid, quoad existentiam inimpedibile, pro priori naturæ infallibiliter connexum cum certo effectu. Et per hoc agit necessariò, quatenus ipsum agens alterutro modo est determinatum ad producendum hunc solummodo effectum. Unde sicut Deus non posset velle, ut ignis liberè produceret calorem, sic non posset velle, ut arbitrium creatum pro priori naturæ inimpedibiliter prædeterminatum ad amorem, liberè produceret amorem. Supponunt itaq; ambo SS. Patres, cum dicunt, agens creatum non solum ponere effectum, quem Deus vult poni, sed etiam eo modo ponere, quo vult poni, quod Deus, quando vult actum secundum liberum vel necessarium, velit etiam actum primum proportionatum, nempe ut ex parte agentis creati nihil deur pro priori naturæ, quoad existentiam ab illo agente inimpedibile, & simul ineluctabiliter connexum cum actu secundo, quando eum Deus vult liberè poni; vel ut deur aliquid inimpedibile, ac inimpedibiliter connexum, quando eum vult necessariò poni: quam declarationem suorum Verborum aperte significavit ipse Angelicus Doctor, in cii. q. 19. a. 8. in C. hæc immediatè subnectens. *Ei ideo quibusdam effectibus Deus aptavit causas necessarias, quæ deficere non possunt, ex quibus effectus de necessitate proveniunt: quibusdam autem aptavit causas contingentes, defectibiles, ex quibus effectus contingenter eveniant.* Non igitur propterea effectus voliti à Deo eveniunt contingenter, quia cause proxima sunt contingentes, (nam si prædeterminarentur à Deo, etiam si secundum se essent contingentes & indifferentes ad actus oppositos, prout est omne arbitrium liberum, tamen effectus voliti à Deo non evenirent contingenter) sed propterea, quia Deus voluit contingenter evenire, contingentes causas ad eos præparavit: removendo, quidquid earum contingentiz seu

libertati obstarer, & dando cognitionem directivam indifferentem, auxiliâque indifferentia. Unde quia prædeterminatio non est præparatio contingentium causarum, etiam si procedat à primo Libero, sed quia potius est sublativa contingentiz, seu indifferentiz, neque potest dici principium quo, vel radicale, vel causale libertatis.

CONTROVERSIA X. MENSURA ÆTERNITATIS.

An Deus videat futura in sua æternitate.

33. Videtur Adversarius P. Haunoldum lib. 1. n. 256. sibi fingere hostem, quia iste non alio sensu negat, futura esse Deo realiter ab æterno præsentia, quàm quo aliqui, saltem tuo modo loquendi, illud malè affirmabant, non advertentes, aliud esse, inquit P. Haunoldus, futura in tempore coexistere æternitati Dei, quæ identificatur ipsi Deo, & est indivisibilis; aliud: accipere denominationem existentis ab æterno ab æternitate Dei; adeoq; esse Deo præsens ab æterno seu per totam æternitatem: hoc posterius quoniam tam falsum est, quàm falsum est, me per hoc, quod hic coexistam Deo, & ejus Immensitati, hoc ipso etiam esse ubique. Ita P. Haunoldus, & verissimè: Nam per æternitatis indivisibilitatem, & infinitam coextensionem ad illas temporis differentias, in quibus aliquando existent, quæ sunt futura, non possunt dici Deo realiter ab æterno præsentia, ut Adversarius existimat: æternitas Dei enim non facit creaturas ab æterno præsentia Deo, sed tantum ab æterno facit, in tempore, quo aliquando existent, Indivisibili æternitati præsentia. Unde Angelicus Doctor 1. p. q. 14. a. 8. ad 2. inquit [Scientia Dei est causa rerum, secundum quod res sunt in scientia. Non fuit autem in scientia Dei, quod res essent ab æterno. Unde quamvis scientia Dei sit æterna, non sequitur tamen, quod creaturæ sint ab æterno.]

34. Neque P. Haunoldus quoad hoc alios quosdam non ignobiles Thomistas impugnavit, quod non admiserint maiorem præsentialitatem creaturarum ab æterno, quàm merè objectivam; sed impugnavit, quod hanc præsentialitatem objectivam dixerint esse unicum medium & rationem cognoscendi futura, ac proinde dandi præsentialitatem objectivam: quia S. D. q. 14. a. 13. expressè dicit. [Omnia, quæ sunt in tempore, sunt Deo ab æterno præsentia, non solum eâ ratione, quâ habet rationes rerum (Ideales, dantes esse obiectivum) apud se præsentia, ut quidam dicunt; sed quia ejus intuitus fertur ab æterno supra omnia, prout sunt in

sua praesentialitate. Unde manifestum est, quod contingentia & infallibiliter à Deo cognoscuntur, in quantum subduntur Divino conspectui secundum suam praesentialitatem, & tamen sunt futura contingentia, suis causis comparata.]

35. Ex his tamen Verbis immerito conatur Adversarius evincere, quasi P. Haunoldus contra S. Thomam negasset, *Omnia, quae sunt in tempore, sunt Deo ab aeterno praesentia*: Non enim negavit hanc propositionem in sensu, quo ab Angelico D. asseritur, nempe quod omnia, quae sunt in tempore, sint Deo ab aeterno existenti praesentia pro illo tempore, pro quo revera existunt, sed tantum negavit in sensu, quo videbatur dicta propositio asseri à quibusdam Thomistis, referendo particulas *ab aeterno* non solum ad Deum, sed etiam ad creaturas, tribuendo illis aliquam denominationem extrinsecam, vi cuius dicantur coeternae, coexistentes ab aeterno, & praesentes non solum aeternitati D. I. indivisibili, sed etiam per aeternitatem indivisibilem.

36. Neque verò ex negata in hoc sensu accepta propositione sequitur, quod infert Adversarius, [quod nimirum; si futura non physice ab aeterno formaliter Deo coextiterint, fuerint physice futura Deo.] Hoc ipso enim quod eadem indivisibilis aeternitas Dei & scientiae Divinae se coextendat ad creatas differentias temporis, & creatura aliquando coexistat aeternitati, nulla creatura potest dici respectu Dei futura, id est, existura post aliquam partem aeternitatis Divinae, neque dici praeterita, id est, extitisse ante aliquam partem aeternitatis Divinae: & ipsa scientia Divina ab aeterno affirmat creaturam, ut praesentem suae aeternitati toti, utpote indivisibili, sed non totaliter, adeoque vi sui moditendendi, neque dicit: *Creatura existens*: & deinde postquam creatura amiserunt suam existentiam, neque dicit: *creatura extiterunt*: sed semper invariata manens, ab aeterno, & in aeternum dicit: *Creatura existunt*, non ab aeterno, sed in eo tempore, quo actu ponantur extra suas causas, & quo proinde coexistunt indivisibili Nunc aeternitatis & scientiae Divinae. Et sic P. Haunoldus ait, aliud esse, quod creatura ab aeterno cognoscantur & asserantur à Deo, ut sibi, aeternitati, & scientiae suae praesentes, ac coexistentes: & aliud: quod cognoscantur & asserantur, ab aeterno & pro omni tempore praesentes ac coexistentes: sicut aliud est, quod Deus ubique cognoscat, se penetrativè inexistere creaturae; & aliud: creaturam ubique existere, & Deum ubique illi penetrativè inexistere. Quod quia credo etiam Adversarium dicere cum Angelico suo Magistro loci citati, & 1. dist. 38. q. 1. a. 5. in C. prope finem, & dist. 40. q. 3. a. 1. ad 5. & I. contra Gent. c. 66. n. 6. ideo ab initio monui, Adversarium sibi fingere hostem P. Haunoldum, aliter illum

intelligendo, quam oporteret, & movendo illiorem de modo loquendi, nam in re ipsa non potest esse controversia, cum certum sit, Deum & scientiam Divinam existere per aeternitatem indivisibilem ab aeterno, creaturas autem in tempore,

CONTROVERSIA XI. SCIENTIA MEDIA.

An hac probetur ex S. Thoma.

37. Testimonia, quibus P. Haunoldus lib. 1. n. 294. & seqq. Scientiam Mediam ex S. Thoma contendit probare, non rite, quem unice reponit Adversarius, rectè dissolvitur, ideo illis in suo robore relictis, addam plura alia, longè clariora, quam quae Adv. in contrarium adducit. Si enim Deus agens liber, sui voluntatis creatus actus liberos conditionaturos, non potest infallibiliter cognoscere indecreto praedeterminante eò quod illud S. Thom. negetur, tunc ex S. Thoma insufficienter probatur Scientia media, (nam aliqua scientia conditionata dictorum actuum, utiq; ex mente S. Thomae, etiam ab Adversario, & nunc à Thomistis communiter admittitur) sed decretum praedeterminans negatur à S. Thoma: ergo ex S. Thoma insufficienter probatur Scientia media. Minorem ostendo ex 2. dist. 39. q. 1. a. 1. in C. ubi inquit Doctor. [Sciendum, quod aliquis actus ab aliquo dupliciter. Uno modo tam secundum substantiam actus, quam secundum determinationem agentis ad actum, & hoc proprie in potestate agentis esse dicitur, ut est in voluntate, ipsa enim potentia volentis, quantum in se est, indifferens est ad plura: sed quod determinat eum eat in hunc actum, vel in illum NB. non est ab alio determinante: sed ab ipsa voluntate.] Deinde articulo sequenti in corp. ait: [Actio enim culpa in actu deformi est ex hoc, quod procedit ab eo, qui habet dominium sui actus: hoc autem est in homine secundum illam potentiam, quae ad plura se habet NB. nec ad aliquid eorum (sive ad entitatem, & actualitatem boni, sive mali) determinatur, nisi ex ipsa, quod tantum voluntati convenit.] In S. D. non solummodo dicit, voluntatem ab Authore naturae & ex natura sua non esse determinatam ad unum, esseque de se indifferentem ad actus oppositos; sed addit illam à seipso determinari, nisi à seipso, adeoque neque à primo Libero causaliter tolli indifferentiam, quae formalis determinatione, seu ab ipso exercitio libertatis essentialiter supponitur. Idem expressis verbis jam supra docuerat dist. 25. q. 1. a. 1. in C. & ad 3. Ubi cum duo officia circa actionem liberi arbitrii Deo assignasset, nempe dandi virtutem indifferentem, & praestandi physicam cooperationem.